

# DEN SVÅRA MÄNNISKOVÅRDEN

Stefan Gurts drastiska titel: "Så dödar vi en människa", kan tas på blodigt allvar. Han vet vad han talar om. Han skriver om sin pappa, sin familj, sina barn, sina egna skrivelser och om långa utlandsvistelser.

Samtidigt hamnar han gärna i tillfälliga associationer till sin barndom eller uppväxt, vilket ibland kan kännas onaturligt mitt i åldringsvårdens problematik. Det kan vara en längtan till höghusen på Ankdammsgatan i Solna, ett tidigt kärleksmöte eller en stark idrottshändelse.

Författaren rör sig därför fritt i det litterära landskapet, eller i trakterna kring Sveg, även om nu pappan är i centrum för bokens allvarliga ämne. Samtidigt flikar Gurt in sin "kinesiska familj och släkt" på ett anmärkningsvärt bra sätt, där utanförskap och tillgivenhet belyses.

Läsaren får göra bekantskaper med den kinesiska kulturen, seder och vanor, personer och händelser - här märks bl.a. svärmodern De-Lan. Författaren är gift med Li och de två barnen Filippa och Anton finns i utkanten av denna person- och släkthistoria, som till sin uppbyggnad förmedlar lager av erfarenheter och insikter.

Men i centrum finns en pappa, som är kulturell bärare av stor litteratur och musik, samtidigt som han är mycket idrottsintresserad och följer gärna de spelande elitlagen. Man skulle kunna tro att far och son, då har ett naturligt fritt förhållande. Men så är det inte. Snarare finns ett uttalat främlingskap mellan dem, som genomlyser berättelsen.

Mamma Britt råkar ut för en trafikolycka, som gör henne till invalid för livet och får under elva år tillbringa den vårdande tiden på sjukhus. Pappan går in i sig själv och lever med litteratur och musik. Han bär på en envis integritet som gör att sonen inte kan komma honom nära. Detta irriterar och ställer fadersrelationen på starka prov.

Här finns också författarens närgångna analys av en människa, som i sin intellektuella begåvning saknar vad som kan enkelt benämnas - personlig empati. Kroppens funktioner avtar gradvis. Den psykiska statusen slits ner och frontallobens celler läggs av; då infinner sig de makabra situationerna, vilshenheten och förvirringen.

Författaren rör sig fritt mellan det personligt enkla sammanhanget och det komplexa livets sårbarhet. Den frånvarande fadern får leva i brist på omsorg och omvårdnad. Samtidigt blir han dement och irrar mellan olika platser i försök till flykt.

Det är svåra, livsnära situationer, som Stefan Gurt väl beskriver, samtidigt som en nära utsatthet får djup och skärpa, då ett judiskt påbrå kan skönjas. En väsentlig bok i ett angeläget ärende!

**Hans-Evert Renérius**

**Bok: Stefan Gurt. Så dödar vi en människa. W&W.**